

Посібник містить сторінки для вчителя й окремі сторінки для учнів.

На сторінках для вчителя зібрано:

- різноманітні завдання для мовної розминки;
- тексти переказів;
- орієнтовні плани;
- запитання за змістом текстів.

Сторінки для учнів містять індивідуальні завдання для:

- орфографічної підготовки;
- лексичної підготовки;
- пунктуаційної підготовки.

Сторінки для учнів учитель може розмножити та використовувати як роздавальний матеріал на уроках з розвитку мовлення.

Рекомендовано для вчителів початкових класів.

Видавнича група «ОСНОВА» — ОСНОВА професійного зростання
Всеукраїнські науково-методичні журнали та педагогічна література
Надішліть копію передплатної квитанції на будь-який
журнал ВГ «Основа» та отримайте безкоштовно каталог видавництва

Видавнича група «Основа»
Адреса: 61001, м. Харків, вул. Плеханівська, 66
ВГ «Основа», з позначкою «Каталог»
тел. (057) 731-96-33, 731-96-35
office@osnova.com.ua
www.osnova.com.ua

ISBN 978-966-495-093-7

9 789664 950937 >

Початкова школа

О. Ю. Харченко

Н. Ф. Юрченко

НАВЧАЄМО ПИСАТИ ПЕРЕКАЗИ

Навчаємо писати перекази

О. Ю. Харченко, Н. Ф. Юрченко

Їжак

Борі і Дмитрикові подарували їжака. Діти дуже любили його. Настала осінь. Їжак раптом зник. Хлоп'ята бігали, шукали їжака, але все даремно. Садівник повів дітей у садок і показав їм горбик землі між кущами. Він розповів хлопчикам, що їжак вирив собі ямку, натягав до неї трави і заліз у нірку. Тепер він спить, а прокинеться навесні. Якщо їжака розбудити, він захворіє. Діти послушали садівника і терпляче чекали весни.

Підбери слова для перевірки. Встав пропущені букви.

З_млі — _____

Вир_в — _____

В_сною — _____

Т_рпляче — _____

Ч_кали — _____

В_сни — _____

Підкресли у словах м'який знак — ь.

Осінь, спить, прокинеться.

Розкрий дужки.

(по)дарували — _____

(у)садок — _____

(до)неї — _____

(у)нірку — _____

(роз)будити — _____

Випиши з тексту власні назви.

Випиши з тексту слова з апострофом.

Прочитай складні слова.

Зверни увагу на них, коли писатимеш переказ.

Подарували, горбик, терпляче, навесні.

Підбери синоніми.

Розповів — _____

Натягав — _____

Підбери антоніми.

Зник — _____

Захворіти — _____

Поясни значення слова.

Терпляче — _____

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

Хлоп'ята бігали, шукали їжака, але все даремно.

Він розповів хлопчикам, що їжак вирив собі ямку, натягав до неї трави і заліз у нірку.

Якщо їжака розбудити, він захворіє.

Творче завдання

Подумай і допиши іншу кінцівку цієї історії. Що потім трапилося з їжачком?

Айстра

Айстра схожа на яскраву зірочку. Зацвітає вона в серпні. Існує легенда, що айстра — це зірка, яка задивилася з неба на красуню-землю і полетіла до людей. Ці квіти різнокольорові: білі, сині, червоні, фіолетові, жовті... Як зірки на небі. Айстри — улюблені осінні квіти багатьох людей. Не випадково на святі першого дзвоника найбільше букетів з айстр.

Підбери слова для перевірки. Встав пропущені букви.

Зад_вилася — _____

Пол_тіла — _____

В_падково — _____

Підкресли у словах м'який знак — ь.

Різнокольорові, найбільше.

Розкрий дужки.

(на)яскраву — _____

(за)цвітає — _____

(в)серпні — _____

(з)неба — _____

(до)людей — _____

(на)святі — _____

(з)айстр — _____

Напиши слово два рази. Запам'ятай його.

Легенда — _____

Червоні — _____

Осінні — _____

Прочитай складні слова. Зверни на них увагу, коли писатимеш переказ.

Різнокольорові, улюблені, не випадково.

Підбери синоніми.

Яскравий — _____

Красивий — _____

Підбери антоніми.

Осінній — _____

Яскравий — _____

Перший — _____

Поясни значення слова.

Легенда — _____

Різнокольорові — _____

Перифраз. Скажи по-іншому.

Айстра — це зірка, яка полетіла до людей.

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

Існує легенда, що айстра — це зірка, яка задивилася з неба на красуню-землю і полетіла до людей. Ці квіти різнокольорові: білі, сині, червоні, фіолетові, жовті...

Айстри — улюблені осінні квіти багатьох людей.

Творче завдання

Напиши назви інших квітів.

Петрик, собака й кошеня

Маленький Петрик ішов стежкою в саду. Бачить, біжить назустріч чорний кудлатий собака. Петрик злякався, хотів тікати. Та раптом до його ніг притулилось маленьке кошеня. Воно втекло від собаки і просить у Петрика захисту. Стоїть хлопчик, дивиться на кошеня. А воно підняло голову до нього і жалібно нявчить. Петрикові стало соромно. Він узяв кошеня на руки і рішуче пішов собаці назустріч.

Підбери слова для перевірки. Встав пропущені букви.

Вт_кло — _____

Зах_сту — _____

Підкресли у словах м'який знак — ь.

Маленький, бачить, біжить, притулилось, просить, стоїть, дивиться, до нього, нявчить.

Розкрий дужки.

(в)саду — _____

(до)його — _____

(від)собаки — _____

(на)кошеня — _____

(до)нього — _____

(на)руки — _____

Випиши з тексту власну назву.

Напиши слово два рази. Запам'ятай його.

Кошеня — _____

Притулилося — _____

Прочитай складні слова. Зверни на них увагу, коли писатимеш переказ.

Назустріч, дивиться, рішуче.

Підбери синоніми.

Ішов — _____

Просить — _____

Підбери антоніми.

Маленький — _____

Підняти — _____

Поясни значення слова.

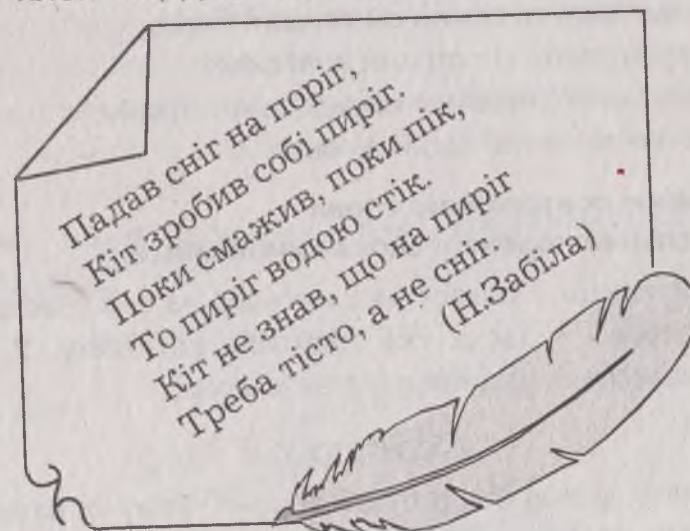
Кудлатий — _____

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

Бачить, біжить назустріч чорний кудлатий собака.
Петрик злякався, хотів тікати.

Стоїть хлопчик, дивиться на кошеня.

Падав сніг на поріг,
Кіт зробив собі пиріг.
Поки смажив, поки пік,
То пиріг водою стік.
Кіт не знав, що на пиріг
Треба тісто, а не сніг.
(Н.Забіла)

Лісові сторожі

Усе бачать, усе чують розумні ворони. Тому їх називають пильними лісовими сторожами. Ось зі здобиччю в зубах біжить лісом вовк. Побачили вовка гострі на око ворони, закружляли над розбійником, закричали на все вороняче горло. Почув цей гвалт вовк. Вуха прищулив, хутчіше подався до свого лігва. На березі лісового озера помітили ворони лисицю. Тихесенько крадеться вона до нори. Знову закричали ворони на увесь ліс. Злякалася, заховалась у темному лісі лисиця. Знає, що пильні лісові сторожі не дадуть їй руйнувати гнізда.

Підбери слова для перевірки. Встав пропущені букви.

Закр_чали — _____

Оз_ра — _____

Л_сиця — _____

Т_хесенько — _____

Розкрий дужки.

(зі)здобиччю — _____

(у)зубах — _____

(за)кружляли — _____

(на)все — _____

(до)свого — _____

Підкресли у словах м'який знак — ь.

Бачать, чують, називають, пильними, тихесенько, крадеться.

Напиши слово два рази. Запам'ятай його.

На березі — _____

Називають — _____

Здобиччю — _____

Прочитай складні слова. Зверни на них увагу, коли писатимеш переказ.

Пильними, розбійником, прищулив, хутчіше.

Підбери синоніми.

Хутчіше — _____

Помітили — _____

Не дадуть — _____

Підбери антоніми.

Розумні — _____

Тихенько — _____

Поясни значення слова.

Пильні — _____

Перифраз. Скажи по-іншому.

Гострі на око ворони — _____

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

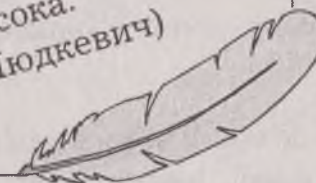
Усе бачать, усе чують розумні ворони.

Побачили вовка гострі на око ворони, закружляли над розбійником, закричали на все вороняче горло.

Злякалася, заховалась у темному лісі лисиця.

Знає, що пильні лісові сторожі не дадуть їй руйнувати гнізда.

Чорне вороняче око
Зиркає вниз звисока.
(М. Людкевич)

Зима

Сонце стоїть низько над землею. Небо часто вкривають темні хмари. Дмуть колючі, холодні вітри. На землю падає сніг. Річки, озера, ставки вкрилися кригою. Лютує мороз. Усе навколо у білому вбранні. Узимку одягайся тепло і зручно. Не знімай на вулиці шапки, не їж сніг, не смокчи бурульки, не сідай на сніг — можна застудитися!

Будь уважним на льоду. Якщо лід тонкий, не ковзайся по ньому.

Підбери слова для перевірки. Встав пропущені букви.

З_млею — _____

Вкр_вають — _____

Підкресли у словах м'який знак — ь.

Низько, стоїть, вкривають, дмуть, бурульки.

Розкрий дужки.

(над)землею — _____

(у)білому — _____

(на)льоду — _____

(по)ньому — _____

Напиши слово два рази. Запам'ятай його.

Сонце — _____

Вулиці — _____

Узимку — _____

Уздовж — _____

Спиши слова. Підкресли орфограму ьо.

На льоду, по ньому _____

Прочитай складні слова.

Зверни на них увагу, коли писатимеш переказ.
Навколо, у вбранні, бурульки, можна, застудитися.

Підбери синоніми.

Вкривають — _____

Темні — _____

Підбери антоніми.

Низько — _____

Холодні — _____

Сідай — _____

Поясни значення слова.

Не ковзайся — _____

Застудитися — _____

Перифраз. Скажи по-іншому.

Лютує мороз — _____

Дмуть колючі, холодні вітри — _____

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

Дмуть колючі, холодні вітри.

Річки, озера, ставки вкрилися кригою.

Не знімай на вулиці шапки, не їж сніг, не смокчи

бурульки, не сідай на сніг — можна застудитися!

Якщо лід тонкий, не ковзайся по ньому.

Взимку сонце світить, та не гріє.
Січень наступає, мороз людей обнімає.
Спитає лютий, чи добре взутий.

Узимку

Із холодних країв прилітають до нас червоногруді снігурі та чубаті омелюхи. Ворони, сороки, галки і синиці переселяються з лісів і полів ближче до людських осель. Тут вони знаходять більше корму. Довгу зиму в затишних місцях сплять бурі ведмеді, борсуки, їжаки, кажани. У полі, на лісових галявинах у пошуках корму нишпорять лисиці, зайці. У лісі бродять олені, лосі. Вони об'їдають з дерев та кущів тоненькі гілочки.

Підбери слова для перевірки. Встав пропущені букви.

Перес_ляються — _____

Зат_шних — _____

Л_сиці — _____

Д_рев — _____

Розкрий дужки.

(із)холодних — _____

(до)нас — _____

(з)лісів — _____

(у)пошуках — _____

Поясни правопис префіксів.

Пр_літають, п_р_селяються, (з/с)находять.

Напиши слово два рази. Запам'ятай його.

Ведмеді — _____

Галявина — _____

Олені — _____

Синиці — _____

Запиши слово, підкресли апостроф.

Об'їдають _____

Прочитай складні слова. Зверни на них увагу, коли писатимеш переказ.

Червоногруді, чубаті, омелюхи, переселяються, нишпорять.

Підбери синоніми.

Знаходять — _____

Бродять — _____

Підбери антоніми.

Холодний — _____

Тоненький — _____

Поясни значення слова.

Червоногруді — _____

Нишпорять — _____

Перифраз. Скажи по-іншому.

У пошуках корму нишпорять лисиці, зайці.

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

Ворони, сороки, галки і синиці переселяються з лісів і полів ближче до людських осель.

Довгу зиму в затишних місцях сплять бурі ведмеді, борсуки, їжаки, кажани.

У полі, на лісових галявинах у пошуках корму нишпорять лисиці, зайці.

У лісі бродять олені, лосі.

Шишкар

Шишкар — пташка з незвичайним дзьобом. Дзьоб у шишкаря — не прикраса, а засіб для добування їжі. Краї дзьобика перехрещені, щоб легше було ялинові та соснові шишки вилущувати. Повисне шишкар на краю гілки — та й за роботу! Сніданок заробляє. Поласує насінням — і в гніздо. А воно в гущавині. Недалеко від стовбура, де холодний вітер не так задуває. А в гніздечку його пташенята чекають. Висиджує шишкар своїх пташенят узимку.

Підбери слова для перевірки.

Встав пропущені букви.

Ш_шкар — _____

Незв_чайним — _____

Ле_ше — _____

Віт_р — _____

Ч_кають — _____

Поясни правопис префіксів.

Пр_краса, п_р_хрещені, в_лущувати, в_сиджує.

Розкрий дужки.

(з)незвичайним — _____

(у)шишкаря — _____

(при)краса — _____

(на)краю — _____

(за)роботу — _____

(за)робляє — _____

(у)зимку — _____

Спиши слова. Підкресли орфограми ЇО, ЙО.

Дзьоб, дзьобом, дзьобика, його.

Прочитай складні слова. Зверни на них увагу, коли писатимеш переказ.

З незвичайним, добування, насіння, в гущавині, недалеко, узимку.

Підбери синоніми.

Робота — _____

Підбери антоніми.

Легше — _____

Холодний — _____

Поясни значення слова.

Незвичайний — _____

Перехрещені — _____

Перифраз. Скажи по-іншому.

Поласує насінням — і в гніздо.

Прочитай речення. Зверни увагу на розділові знаки.

Поясни їх вживання або послухай пояснення вчителя.

Дзьоб у шишкаря — не прикраса, а засіб для добування їжі.

Краї дзьобика перехрещені, щоб легше було ялинові та соснові шишки вилущувати.

Повисне шишкар на краю гілки — та й за роботу!

Поласує насінням — і в гніздо.

Недалеко від стовбура, де холодний вітер не так задуває.